

Anın peşinde

Claudio Magris'in 'Bir Başka Deniz'inin entelektüel hazzın derin sularında dolaşan, felsefenin ara sokaklarından geçerek okurunu kuşatan bir yapısı var. Çevremizde çılgınca bir hızla akan dünyanın aksine Enrico bir ütopya kahramanı gibi, çünkü bir şekilde yaşadığı anın sınırlarında kalmayı başarıyor.

EGE YATIR

Claudio Magris ismi Türkiye'de özellikle 'Tuna Boyunca' adını taşıyan ve gezi edebiyatının şaheserlerinden biri kabul edilen kitabıyla bilinse de dünyada edebiyatın üslubu en kuvvetli yazarlarından biri olarak görülüyor. Üstelik dünyada Türkiye'deki gibi sadece 'Tuna Boyunca' ile dikkat çekmiş değil. Türkçeye çevrilen, fakat çok da yankı bulmayan pek çok kitabı, yayımlandığı andan itibaren entelektüel çevrelerin ilgi sahasına adımını atıyor. Türkçede de kendine ciddi bir okur edindi Magris; çok da haksızlık etmeye gerek yok. 'Tuna Boyunca'nın yanında 'Mikrokozmoslar', 'Davanın Reddine', 'Enstantaneler' ve 'Krems'te Bükülü Zaman' gibi muhteşem kitaplar okuduk kaleminden. Edebiyatın pek çok sahasında rahatlıkla seyahat edebilen Magris'in anlatıdan denemeye, öyküye uzanan evreninde gezindik. Şimdi ise bir romanıyla karşı karşıyayız: **'Bir Başka Deniz'**. Magris romanında, eserlerinde sıkça rastladığımız gibi bir ömür dökümü üzerinden anın ve anların büyüüne odaklanıyor. **Birinci büyük savaşın eşiğindeki bir dünyada anın peşine düşen bir kahramanın izinde okurlarını dünyanın bir ucundan diğerine dolaştırıyor.**

1909'da romanın kahramanı Enrico Mreule, 'Tuna İmparatorluğu'nun küçük bir köşesi olan Gorizia kasabasından ayrılır ve kısmen askerlik hizmetinden kaçmak, kısmen de felsefi bir arayış için Arjantin'e giden bir buharlı gemiye biner. Şöyle anlatılıyor Enrico: "Saatlerdir güverteye duruyor çünkü değişmeyen şeylerden hiç sıkılmıyor." Gerçekten de Enrico'yu roman boyunca düşün dünyasının içinde göreceğiz. Suskun bir hayalperest olarak sonraki 13 yılını Patagonya'da tek başına geçirir kahramanımız. Enrico'nun Patagonya'daki ve ülkesindeki yaşamına dair çok şey

öğreneceğiz sayfalar ilerledikçe fakat Magris'in merkezine aldığı kahramanın iç yolculuğunun yanında yıllar geçip de ülkesine geri döndüğünde yaşayacağı değişim oluyor.

Kolay değil... Araya aldığı sadece bir 13 yıl değildir Enrico'nun. Araya bir dünya savaşı girmiş, yaşamlar yıkılmış ve yeniden kurulmuş, dostların kimi göçüp kimi geride kalmıştır. Magris işte bu tablonun felsefi denklemine davet ediyor okurunu. Şöyle bahsediliyor Enrico'nun durumundan; 'geri dönmemiş' de 'gitmiş' gibidir.

Fakat yazarı tarafından 'anı yaşamak', 'şimdiki zamanda var olmak' gibi görevi vardır Enrico'nun. O da buna uygun olarak yaşamını sürdürecektir.

Farklı bir 'aylak' tipi yaratmış Magris 'Bir Başka Deniz'de. Dünya literatüründe Enrico kadar derinliğe sahip, aynı zamanda düşünden ve düşlerinden vazgeçemeyip eyleme yönelemeyen az karakter var. Bilgeliğini dile dökmeyen bir bilge, eylemini çoğunlukla eylemsizlik üzerine kurmuş bir aktivist, söylemini ise yakın çevresi dışında çok azlarının bildiği bir felsefeci sayabiliriz Enrico'yu.

'Bir Başka Deniz'in ise entelektüel hazzın derin sularında dolaşan, felsefenin ara sokaklarından geçerek okurunu kuşatan bir yapısı var. Çevremizde çılgınca bir hızla akan dünyanın aksine Enrico bir ütopya kahramanı gibi; çünkü bir şekilde yaşadığı anın sınırlarında kalmayı başarıyor. 'Bir Başka Deniz'in salık verme gibi bir misyonu yok ama Magris, bunun altını çizmek istiyor romanında. Tabii ki kendine has üslubuyla... ■

BİR BAŞKA DENİZ

Claudio Magris
Çeviren: İbrahim Yasin Güler
Yapı Kredi Yayınları,
2023
80 sayfa.